

EIROPAS PARLAMENTS

SPECIALIZDEVUMS

EIROPADOME
2006. gada 15. un 16. jūnijs
Briselē

**PRIEKŠSĒDĒTĀJA DŽUZEPA BORRELLA FONTELLESA RUNAS
PREZIDENTŪRAS SECINĀJUMI**

02/S-2006

Prezidentūras ģenerāldirektorāts

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2006)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2006)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\2006

PRIEKŠSĒDĒTĀJA RUNA

EIROPAS PARLAMENTA PRIEKŠSĒDĒTĀJA JOSEPA BORELA FONTELESA RUNA

Eiropadomes sanāksme 2006. gada 15. un 16. jūnijā Briselē

Dāmas un kungi, valstu un valdību vadītāji!

Es atkal uzstājos Padomē Eiropas Parlamenta vārdā.

Daru to, būdams nobažījies par Eiropas Savienības pašreizējo stāvokli.

Savienība darbojas normālā ikdienas ritmā. Parastais darbs rit kā līdz šim. Tomēr ES lieluma, leģitimitātes un efektivitātes problēmas, kas uztrauc Eiropas Savienību, tagad ir daudz nopietnākas nekā tūlīņ pēc Nicas Līguma parakstīšanas. Tās arī sāk ietekmēt cita citu, tādējādi radot apburto loku.

To apzināties nenozīmē ļauties eiropesimisma noskaņām. Barozu kungs, tas nenozīmē, ka krīze ir mazinājusies!

Pārdomu laiks, kas sākās pirms gada, ir beidzies, un pa šo laiku nav sasniegta ne mazākā vienprātība par Konstitucionālā līguma nākotni, ne arī izstrādāts kāds B plāns.

Ratifikācija ir turpināta, tomēr nav panākts, ka, pieskaitot Somiju, šo līgumu būtu ratificējušas 20 dalībvalstis. Mēs atzīstam, ka dažas dalībvalstis, kam tas vēl jāratificē, un iespējams, tādu ir vairāk nekā trīs, nemaz nesteidzas to darīt. Un mēs zinām, ka ne Francija, ne Nīderlande nedomā balsot vēlreiz par to pašu tekstu ne pirms, ne pēc nākamajām vēlēšanām, kas notiks šajās valstīs.

Ratifikācijas grūtības, no vienas puses, un līguma pārskatīšana (tas nozīmē sarunu atsākšanu), — no otras, liek domāt, ka ir jāgaida.

Rezultātā jūs nolemsiet pārdomu laiku pagarināt. Ņemot vērā situāciju, tā ir jādara. Taču nevar atstāt šo jautājumu pašplūsmā. Pēc pārdomām jāseko rīcībai.

Jāgaida, bet jārikojas steidzami.

Parlaments atzīst, ka ir jāgaida, taču apzinās, ka ir steidzami jārikojas.

Mēs varam turpināt gaidīt, bet tas nevar ilgt bezgalīgi.

Parlaments vakar pieņemtajā rezolūcijā aicina izstrādāt skaidru priekšlikumu, ka par Konstitucionālo līgumu jāvienojas līdz 2007. gada beigām, un mudina atrisināt šo situāciju līdz nākamajām Eiropas Parlamenta vēlēšanām 2009. gadā.

Tas nozīmē, ka vienlaikus jādarbojas vairākos virzienos.

PRIEKŠSĒDĒTĀJA RUNA

Pirmkārt, mums jāturpina ratifikācijas process. Otrkārt, mums jā saglabā paredzētā institucionālā sistēma. Treškārt, mums jāizstrādā daudz vērienīgākas politiskās nostādnes, izmantojot mūsu rīcībā esošos līdzekļus, kamēr vēl nav pieejami labāki.

Šis pēdējais uzdevums pirmām kārtām ir atkarīgs no jūsu politiskās gribas.

Ko esam paveikuši pēdējā gada laikā?

Dāmas un kungi, Eiropadomes locekļi!

Mēs visi esam piedalījušies vērtīgās un visā Eiropā atbalsi guvušās diskusijās, kurās piedalījās mūsu pilsoņi, kuras notika starp mūsu iestādēm un kuras rīkoja Komisija, Eiropas Parlaments, dalībvalstu valdības, parlamenti un sabiedrība.

Pilsoņi mums izteica daudzus viedokļus, bieži vien pretrunīgus. No jūsu valstu dažādajām galvaspilsētām ir pausti daudzi priekšlikumi, un tajos ir maz vienprātības.

Mēs esam dzirdējuši bažas, kas jau bija acīmredzamas Francijā un Nīderlandē notiekošajos referendumos.

Globalizācija rada bailes cilvēkos. Pamatoti vai ne, bet 47% eiropiešu to tagad uzskata par draudiem. Trijos gados to cilvēku skaits, kuri globalizāciju vērtē kā iespēju, ir samazinājies no 56% uz 37%.

Paplašināšanās, kas seko cita citai, rada cilvēkiem raizes. Starptautiskā konkurence ir sīva. Sociālās nodrošināšanas ir apdraudētas. Imigrācijas un iedzīvotāju novecošanās mums rada milzīgas problēmas. Enerģija kļūst dārgāka, turpretim piegādes — nedrošākas. Cilvēkiem šķiet, ka viņu identitāte ir apdraudēta. Netālu no mums atrodas reģioni, kur stāvoklis ir bīstami nestabils. Tagad terorisma draudi ir lielāki nekā tad, kad parakstīja Nicas Līgumu.

Tomēr mēs dzirdējam, ka ieskanas arī kritika par Konstitucionālā līguma institucionālajiem aspektiem, kuriem noteikti jābūt minētiem tās pirmajā daļā.

Eiropiešus atvēsina tas, ka Eiropas ietekme ir pārāk nomācoša situācijās, kad tā nav vajadzīga, vai tā ir pārāk maza, kad tā ir vajadzīga.

Eiropiešiem nav viegli saprast viņu Savienības priekšrocības. Cilvēki Eiropu mazāk saista ar tās sniegtajiem ieguvumiem nekā ar problēmām, ko tā rada, vai ar risinājumiem, kurus tā neatrod. Mums vēl būs jārisina ļoti nopietns uzdevums, ja mēs gribam izglītēt savus pilsoņus.

Tomēr faktiski, un tā ir mana pārliecība, ja mēs vēlējamies apkopot diskusijās ar mūsu pilsoņiem iegūtos secinājumus, mums vajadzēja izstrādāt jaunu Lākenes Deklarācijas versiju.

Faktiski viss, ko mēs esam teikuši un dzirdējuši šā pārdomu gada laikā, varētu jau būt atrodams 2001. gada decembrī pieņemtās Lākenes Deklarācijā, kura bija Konstitucionālā līguma aizsākums.

Kā apliecinājumu tam es citēšu:

PRIEKŠSĒDĒTĀJA RUNA

„Eiropai jāveic savi pienākumi, lai atrisinātu ar globalizāciju saistītās problēmas”.

„Pilsoņi cer, ka būs vairāk rezultātu, labākas atbildes uz praktiskiem jautājumiem ... lielāks ES ieguldījums tiesiskuma un drošības nodrošināšanā, cīņā ar pārobežu noziegumiem, migrācijas plūsmu kontrolē”.

„Pilsoņi arī vēlas panākumus nodarbinātības jomā, nabadzības un sociālās atstumtības novēršanā, kā arī ekonomiskās un sociālās kohēzijas jomā.”

Problēma nav jautājumos, bet gan atbildēs. Nevis diagnozē, bet ārstēšanas metodēs.

Dāmas un kungi!

Eiropas Parlaments uzskata, ka Nicas Līgums nav pietiekami pilnīgs dokuments, lai ES varētu atbildēt uz savu pilsoņu bažām un prasībām. Parlaments ir stingri pārliecināts, ka mēs nevaram paplašināšanos turpināt ar tādu institucionālo sistēmu, kāda paredzēta Līgumos.

Jūs nevarat turpināt jaunu stāvu būvēšanu celtnei, ja neesat droši, ka tai ir kārtīgi pamati. Tas, kurš to atzīst, nenostājas pret paplašināšanos, bet gan drīzāks apsver, kādi nosacījumi vajadzīgi, lai tas būtu iespējams.

Paplašināšanās kārtas un pievienošanas spējas

Viena no aizvadītā gada laikā visbiežāk apspriestajām tēmām ir paplašināšanās. Tā ir saistīta ar jautājumu par pievienošanas spējām, kurš arī ir jūsu dienas kārtībā.

Paplašināšanās un vairākas paplašināšanās kārtas, neraugoties uz visām problēmām, ko tās radījušas, ir bijis Eiropas integrācijas galvenais stratēģiskais sasniegums. Kā spānietis es to zinu no savas pieredzes.

Tās ir nostiprinājušas politisko stabilitāti un ekonomisko labklājību Eiropas kontinentā. Tās palielina mūsu spēju stāties pretī globalizācijai, un tās par īstenību vērš mūsu sapni apvienot Eiropu mierīgā ceļā.

Atbrīvošanās no Hitlera, Staļina un Dienvideiropas militāro diktatoru radītajām sekām bija būtisks morāls pienākums.

Tomēr mēs arī atzīstam, ka šīs paplašināšanās kārtas — gan pēdējā, gan paredzamās — ir radījušas lielāku dažādību.

Konstitūcijas devīze bija „Vienoti dažādībā”, tomēr ir pamats apšaubīt, kā tieši dažādība ir savienojama ar Savienības efektivitāti.

Patlaban Eiropa ir mikrokosms. Ienākumi vienā reģionā var būt līdz 20 reizēm lielāki nekā citā. Tiem ir atšķirīga vēsture, kas rada atšķirīgus pasaules uzskatus un viedokļus par pašu Eiropu.

Rezultātā aizvien grūtāk ir panākt vienprātīgu vienošanos. Un, ja vienošanās tiek panākta, tā nav sevišķi droša, jo izraisa drīzāk vilšanos, nevis piedāvā risinājumus.

PRIEKŠSĒDĒTĀJA RUNA

Savienības mērogam maz piemēroti lēmumu pieņemšanas noteikumi rada neefektivitāti, un neefektivitātes rezultātā mazinās leģitimitāte. Savienība var zaudēt leģitimitāti, kuras pamatā ir tās sasniegtie rezultāti. Galu galā Eiropas pilsoņi var pārstāt atzīt Savienības tiesības rīkoties, pat tajās jomās, kurās tās pievienotā vērtība ir vislielākā.

Jebkurai sistēmai ir ierobežotas izaugsmes iespējas. Tas atkarīgs no Savienības spējas attīstīties tādā veidā, kas nodrošinās, ka lielāka ES nesamazina tās efektivitāti.

Tāpēc Eiropas Parlaments ir paudis viedokli, ka Eiropas Savienības turpmāka paplašināšanās pēc Rumānijas un Bulgārijas uzņemšanas nebūs iespējama saskaņā ar Nicas Līgumu.

Tas ir viens no iemesliem, kāpēc mums vajag izkļūt no konstitucionālā strupceļa un tādējādi spēt izpildīt solījumu par Eiropas perspektīvu, ko esam devuši Balkāniem.

Mums vajag reformēt savu institucionālo sistēmu, lai izvairītos no situācijas, kad ir vairāk un vairāk eiropiešu, taču mazāk un mazāk Eiropas.

Mums jānodrošina, ka Eiropas ģeogrāfiskā paplašināšanās neiegrožo tās politiskās ambīcijas.

Paplašināšanās un integrācijas procesi nav viena otru izslēdzošas iespējas. Tās papildina viena otru, tomēr starp tām ir jāsiglabā līdzsvars. Lai būtu kā būdams, Eiropa veidosies kā šo divu procesu norises ātruma starpības rezultāts.

Mēs zinām, ka pilsoņi izprot līdzsvara trūkumu starp Eiropas lielumu, kas nepārtraukti paplašinās, tās mērķiem, kuri ir aizvien neskaidrāki, un tās rīcībā esošiem līdzekļiem, kas ir aizvien mazāk nodēriģi.

Kas būtu jādara?

Ratifikācijas procesa turpināšana

Pirmkārt, mums jāturpina ratifikācijas process.

Eiropas Parlaments un Eiropas lielākās politiskās partijas aicina Padomi dot stimulu ratifikācijas procesam valstīs, kuras to vēl nav pabeigušas.

Kādā posmā mums jāpaziņo, ka process ir noslēdzies, jāskaita ratifikācijas valstis un jāturpina attiecīgi darboties.

Ir nepieciešama vienprātība, bet tomēr tā nav gluži vienprātība, ja Konstitūciju neratificē divas, trīs vai apmēram piecas valstis.

Konstitucionālā līguma vispārējās vienošanās un institucionālās sistēmas saglabāšana

Eiropas Parlaments atkārtoti apstiprina, ka nostājas pret līguma projektā ietvertās vispārējās vienošanās fragmentāru piemērošanu, kā arī uzskata, ka ir jāievēro ierosinātā institucionālā sistēma.

PRIEKŠSĒDĒTĀJA RUNA

Parlaments ar prieku piekrīt Komisijai, ka Nicas Līgums nav apmierinošs. Daudzi no jums ir teikuši to pašu. Galveno Eiropas politisko partiju vadītāji apstiprināja šādu viedokli.

Konstitucionālais līgums nav tikai estētiska kaprīze no to puses, kuri vēlas tādu vispārēju pieeju politiskajā Eiropā, kura būtu iekļauta visaptverošā tekstā.

Konstitucionālais līgums ir radies ar pārliecību, ka Nicas Līgumā trūkst dzīvotspējīga pamata Eiropas integrācijas procesa turpināšanai. Nicas Līguma reforma ir viens no Konstitucionālā līguma galvenajiem sasniegumiem. Ir ļoti grūti nodrošināt vienprātīgu vienošanos par atšķirīgu sistēmu. Tādēļ ir ļoti svarīgi saglabāt šo Līguma daļu, lai kāda redakcija būtu nepieciešama.

Projektu Eiropa un projekts Eiropai

Vienlaicīgi mums ir vairāk un labāk jārikojas ar tiem instrumentiem, kurus mums jau nodrošina līdzšinējie līgumi.

Ir skaidrs, ka mums ir jānodrošina Eiropas politikas nozaru pozitīvās ietekmes lielāka redzamība. Pilsoņi vērtē iestādes pēc to rezultātiem. Tomēr priekšsēdētājs Ž. M. Barozu Strasbūrā atzina, ka projektu Eiropa nav alternatīva projektam Eiropai.

Ir iespējams strādāt vairāk un labāk ar to, kas mums jau ir. Bez šaubām. Ekonomikas politikas saskaņotības trūkums Eiropā, nepilnības vispārēja līmeņa darbībās vai tiesu un policijas sadarbības jomā nav tikai tehniskas vai institucionālas problēmas, bet gan tās rodas no politiskas gribas trūkuma. To nevarēs novērst ar tekstu, pat ja šis teksts ir Konstitūcija.

Šim politiskās gribas trūkumam ir īpaša ietekme uz imigrācijas problēmu, kas arī ir jūsu darba kārtībā.

Ļaujiet man izteikt vairākas piezīmes par šo tēmu, jo tas ir ļoti nozīmīgs jautājums, kuram Parlaments pievērš īpašu uzmanību.

Imigrācija — septiņi gadi pēc Eiropadomes sanāksmes Tamperē

Imigrācija ir viena no lielākajām mūsdienu socioloģiskajām problēmām. Ja mēs vēlamies ietekmēt globalizāciju, īpaši Āfrikā, šim jautājumam ir jābūt vienam no vissvarīgākajiem, kuru risināt.

Tomēr septiņus gadus pēc Eiropadomes sanāksmes Tamperē īstus panākumus mēs esam guvuši tikai vienā no četrām politikas jomām, proti, nelegālās imigrācijas apkarošanā.

Citās jomās (legālajā imigrācijā, sadarbībā ar trešām valstīm un imigrantu integrācijā) mēs esam guvuši tikai nelielus panākumus, vai arī virzība nav notikusi. Vienprātības noteikums kavē lēmumu pieņemšanu.

Mums ir nepieciešami instrumenti, lai īstenotu politisko gribu. Tas nozīmē balsošanu ar kvalificētu vairākumu Padomē, kā arī koplēmuma procedūras izmantošanu ar Eiropas Parlamentu, ievērojot EK līguma 67. pantā minēto „pārejas laika” noteikumu.

PRIEKŠSĒDĒTĀJA RUNA

Imigrācijas politiku nevar skatīt šķirti no attīstības politikas. Mūsu centieni jābalsta partnerībā ar izcelsmes valstīm, īpaši Āfrikas valstīm, kuras atrodas uz dienvidiem no Sahāras. Ja mēs vēlamies ierobežot nelegālo imigrāciju ar citām metodēm, nevis represijām, mums attiecīgajām valstīm ir jāpiedāvā vairāk un labākas iespējas un jāprasa uzņemties līdzbildību, kā paredz Kotonū Nolīgums.

Man jāmin divas īpašas problēmas drošības un tieslietu jomā (ar kuru risināšanu nav jānogaida, bet gan jārikojas nekavējoties).

Policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās

Visi to atzīst un ir jāatgādina vēlreiz, ka tieši starpvaldību metode neļauj mums virzīties uz priekšu. Konstitucionālais Līgums noteica, ka šis trešais pīlārs ir jāiekļauj Kopienas darba jomā.

Ņemot vērā līdzšinējos līgumus, mums tomēr ir „pārejas” klauzula (EK līguma 42. pants), kura ļauj mums pievērsties Kopienas metodei. Tā nozīmē lielāku ātrumu, efektivitāti un demokrātisku kontroli. Parlaments jau kādu laiku ir izteicis šādu ierosinājumu.

Es atzinīgi vērtēju to, ka vairākas dalībvalstis un Komisija atbalsta šo priekšlikumu. Es tām lūdzu pie tā strādāt, jo šis nav jautājums par Konstitucionālā līguma daļēju atzīšanu, bet drīzāk par mums jau pieejamo procedūru izmantošanu.

Spriedums par PNR (pasažieru datu reģistru)

Jaunā situācija, kura radās pēc Tiesas sprieduma, kurš, pēc Parlamenta lūguma, apgāza Padomes un Komisijas lēmumu par lidmašīnu pasažieru personas datu nodošanu ASV iestādēm, nozīmē, ka starp mūsu iestādēm ir nepieciešama lojāla sadarbība.

Kā mēs redzam, šādas lojālas sadarbības trūkums noved pie tā, ka tiesas apgāž mūsu lēmumus, no kā cieš mūsu pilsoņi un Eiropas Savienības prestižs.

No šādas situācijas varēja izvairīties, ja būtu izmantots iepriekš minētais „pārejas” noteikums, ar ko savieno trešo un pirmo pīlāru.

Šobrīd Padomei un Komisijai ir jāpieņem steidzami lēmumi.

Tomēr mums — Parlamentam, Padomei un Komisijai — ir jāstrādā kopīgi, lai sasniegtu nākamo līmeni, proti, galīgo vienošanos ar dalībvalstīm pēc 2007. gada novembra. Mēs nedrīkstam izvairīties no debatēm par pilsoņu pamattiesībām, kā arī no lomas, kāda dalībvalstu parlamentiem ir šajā delikātajā jautājumā.

Apvienotās Karalistes prezidentūras laikā manis pieminētā lojālā sadarbība deva mums iespēju ārkārtīgi īsā laikā panākt smagu vienošanos par sakaru datu uzglabāšanu, pateicoties koplēmuma procedūrai.

Šajā sakarā Padome piekrita nekavējoties pieņemt pamatlēmumu par datu aizsardzību, un šo saistību tā vēl nav izpildījusi.

PRIEKŠSĒDĒTĀJA RUNA

Es ceru, ka Padome pieņems šo pamatlēmumu, kā arī *PNR* lēmumu.

(Es arī ceru, ka notiks strauja virzība saistībā ar Pamattiesību aģentūru, kuras izveidošanu jūs prasījāt 2003. gadā. Parlaments pauž nožēlu, ka dažas dalībvalstis ir pret trešā pilāra kompetences piešķiršanu šai aģentūrai.)

(Es izsaku nožēlu, ka jautājums par aģentūru ir izņemts no šodienas darba kārtības.)

Visbeidzot es vēlos runāt par veidu, kādā darbojas starpparlamentārā dinamika, kā arī par vēsturisku notikumu simbolisku atzīmēšanu nozīmīgos datumos.

Parlamentārā dinamika

Sadarbība starp Eiropas Parlamentu un dalībvalstu parlamenti ir notikusi lieliem soļiem. Mēs kopīgi esam izveidojuši parlamentāru dinamismu, kas var palīdzēt sekmēt mijiedarbību, veicināt rīcību un balstīt Eiropas Savienības leģitimitāti.

Pierādījumu tam nodrošināja kopīgi ar Austrijas prezidentūru rīkotā starpparlamentārā sanāksme 8. un 9. maijā — Eiropas dienā.

Vēl viena šāda sanāksme notiks Somijas prezidentūras laikā, un mums arī ir kopīgi jāgatavojas 2008. gadam, kad jāpārskata finanšu perspektīva, īpaši skarot pašas ES resursus.

Šī parlamentārā dimensija ir jāiekļauj jebkurā Konstitucionālā līguma redakcijā. Laiks, kad valdības piedalījās sarunās aiz slēgtām durvīm, ir pagājis. Panākumus Eiropas veidošanā nevar gūt bez tās pilsoņiem, citiem vārdiem, bez dalībvalstu parlamenteu lielākas līdzdalības. Šī ir viena no galvenajām mācībām, ko var gūt no šādas pieredzes.

Šajā sakarā Eiropas Parlaments atbalsta Austrijas prezidentūras priekšlikumu, ka Padomes kā likumdevējiespēdes apspriedēm jābūt pārredzamām.

Es ceru, ka jūs panāksiet vienošanos šajā jautājumā.

Atpakaļ Mesīnā?

Turpmākajās dienās ir vairāki simboliski datumi, kurus mums vajadzētu labi izmantot. Romas Līguma 50. gadadiena 2007. gadā iezīmēs arī Amsterdamas Eiropadomes sanāksmes desmito gadadienu, kad tika īstenots pirmais neveiksmīgais mēģinājums reformēt mūsu iestādes.

Kā jūs redzat, ne visas gadadienas ir patīkamas.

Komisija ierosina paraudzīties vēl senāk atpakaļ līdz pat Mesīnai (meklējot dibinātāju pēdas piecdesmit gadus pēc Romas Līguma parakstīšanas).

Mesīna 1955. gadā nešaubīgi bija pretstats neveiksmei Eiropas Aizsardzības kopienas izveidē, bet tas neattiecās uz kopēju tirgu vien.

PRIEKŠSĒDĒTĀJA RUNA

Šīs deklarācijas pārlasīšana var būt pārsteidzoša no politiskā vērīguma puses.

Tajā laikā jau bija priekšlikums veidot kopēju enerģētikas politiku un īstenot sociālās politikas saskaņošanu, kā arī pieņemt kopējus noteikumus par darba laiku, un par šo jautājumu mūsu ministri atkal nespēja vienoties vēl pirms dažām dienām.

Vai mēs šajos apstākļos šodien parakstītos zem mērķiem, kurus vakar pieņēma Eiropas Savienības pirmās sešas dalībvalstis? Atskatoties uz Mesīnu, mēs nedrīkstam izrādīt mazāk ambīciju nekā pirms 50 gadiem. Lai noteiktu Eiropas Savienības vērtības un mērķus, mums jau ir Konstitucionālais līgums, kuru jūs esat atbalstījuši.

Vai jauna deklarācija šīs vērtības un mērķus no jauna apstiprinātu, vai arī mēģinājumi to izstrādāt iesaistītu mūs atkal jaunās, sarežģītās sarunās par jautājumiem, kuru atrisināšana jau tik daudz prasījusi?

Nobeigumā es gribētu citēt Pola Anrī Spāka izteiktos vārdus no memuāriem ar nosaukumu „Nepabeigtās cīņas”: „Katru reizi, kad radās kādas grūtības, mēs turpinājām strādāt ar kopēju ticību iztēlei, lai tās pārvarētu.”

Vai mums ar 25 dalībvalstīm un pavisam drīz ar 27 ir pietiekami daudz kopējas iztēles? Vai mums būs nepieciešamā iztēle, lai pārvarētu šodienas grūtības?

Varbūt problēma slēpās kontekstā, nevis pašā tekstā?

Mums nevajadzētu kontekstu izmantot par aizbildinājumu. Visi mūsu pieņemtie teksti būs vērtīgi tikai ar tajos atspoguļotajiem vienotajiem uzskatiem un politisko gribu to īstenošanā.

Paldies par uzmanību!
